

การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ วิชา การบริหารงานคุณภาพใน
องค์การ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2

Promotion of Analytical Thinking by Using Case-Study Learning for Quality
Administration in Organization Program, 2nd Level of High Vocational Certificate

วันเพ็ญ สุธง¹
อัญชลี ทองเฒ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์รายวิชาการบริหารงาน
คุณภาพในองค์การของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรณีศึกษา 2) ศึกษาพฤติกรรม
การทำงานกลุ่มโดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้โดยใช้
กรณีศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ซึ่งเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปี
การศึกษา 2560 จำนวน 35 คน เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษารายวิชาการ
บริหารงานคุณภาพในองค์การ 2) แบบประเมินการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีศึกษา 3) แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม 4)
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาในการ
เรียนรู้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่า
ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) การคิดวิเคราะห์รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรณีศึกษา นักศึกษามีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากการทำแบบฝึกและ
แบบทดสอบ คือผ่านเกณฑ์จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.71 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ
14.29

¹ นักศึกษาหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสูตร

2) นักศึกษาทุกกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับดีมาก

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ($t = 18.95, sig = .000$)

4) ภาพโดยรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (Mean =4.25,S.D.=0.64)

คำสำคัญ: การใช้กรณีศึกษา,การคิดวิเคราะห์,นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 สรุปได้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม บูรณาการการจัดการการเรียนรู้ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ชุมชน และสังคม ปฏิรูปการสอนของครูโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย วิธีประเมินผลที่เน้นการประเมินในสภาพที่แท้จริง มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความเหมาะสม กับสาระการเรียนรู้ เน้นการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน และ ส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ และเต็มความสามารถ (วิชากร.2560) ดังนั้นในการปรับปรุงและแก้ไขสภาพการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กรนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมา มีทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ๆเกิดขึ้นหลายทฤษฎี แต่ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจกันมาก คือทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism Learning theory) ซึ่งแนวคิดที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุดคือเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้สร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมาจากความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่รับเข้ามาใหม่ด้วยเหตุผลนี้ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ควรเป็นห้องเรียนที่ผู้สอนเป็นผู้จัดการทุกสิ่งทุกอย่างโดยผู้เรียนเป็นฝ่ายรับแต่ต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเองสร้างความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจความเข้าใจของตนเองและมีส่วนร่วมในการ เรียนมากขึ้น(มณฑรา ธรรมนุศย์, 2545) รูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดนี้มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน การเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นต้น

วิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร เป็นรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร การบริหารความขัดแย้งในองค์กร การบริหารความเสี่ยง การบริหารงานคุณภาพและเพิ่มผลผลิต กิจกรรมระบบคุณภาพและการเพิ่มผลผลิต และเทคนิคการจัดการสมัยใหม่ ซึ่งผู้สอนต้องสอนนักศึกษาตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ซึ่งนอกจากเนื้อหาที่ผู้สอนต้องมีการบรรยายให้เข้าใจแล้ว ยังต้องให้นักศึกษามี

การคิดวิเคราะห์ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ซึ่งสภาพการจัดการเรียนการสอนยังเน้นผู้สอนเป็นสำคัญ การสอนส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะเป็นผู้บรรยาย หรืออธิบาย เปิดโอกาสให้ซักถามเรื่องที่ครูบรรยาย หรือเพียงทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ซึ่งสมน อมรวิวัฒน์ (2544) ได้กล่าวว่าวิธีการคิดวิเคราะห์เป็นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับทางวิทยาศาสตร์ที่เน้นถึงกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาการคิด วิพากษ์วิจารณ์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การคิดแบบย้อนทวนการคิด จำแนกแยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์และการคิดจัดอันดับ ดังที่ธิดารัตน์ กุหาพงศ์ (2546) ได้ศึกษาผลของการสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดกระบี่พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าหลังได้รับการสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมยุรี หุ่นงา (2544) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการคิดอย่างมี วิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในบริบทของชุมชนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้ใช้รูปแบบการสอนแบบพัฒนาการคิดอย่างมี วิจารณญาณมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในบริบทของชุมชน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สำหรับการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจใช้เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาเป็น และถือว่าเป็นเทคนิคหนึ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการตัดสินใจอย่างมีหลักการและเหตุผล มีทักษะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้น อาจเป็นเรื่องจริงในองค์กรธุรกิจ หรือทางด้านการตลาดเข้ามาประยุกต์กับเนื้อหาวิชาที่มีการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ทำให้เกิดการจดจำ เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดังที่ทศนา แจมมณี (2552, หน้า 362-364) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิเคราะห์ และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของซูวิทช์ ไชยบัว (2552) ซึ่งศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา สังคมวิทยาเบื้องต้น เรื่องวัฒนธรรมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้น เรื่องวัฒนธรรม

โดยใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การสอนแบบกรณีศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพรรณ กระจ่างทอง (2550) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาสารตะและหลักการทางสังคมวิทยา เรื่อง สถาบันครอบครัว สถาบันการเมือง โดยใช้วิธีสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ซึ่งปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (case study) นั้น ทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดีซึ่งสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้สรุปไว้ในงานวิจัยนี้ว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

จากข้อมูลและเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง และเรียนรู้จากเหตุการณ์ หรือจากประสบการณ์จริงมาช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ และนำไปใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การ

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 อยู่ในระดับดี
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
4. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้วิธีการสอน โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชา การบริหารงานคุณภาพในองค์กรอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเจริญ-พัฒนาบริหารธุรกิจ ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร เป็นไปตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาตาม โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2557 ประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การบริหารความขัดแย้งในองค์กร

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารความเสี่ยง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เทคนิคการจัดการสมัยใหม่

3.ระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร
2. แบบประเมินการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีศึกษา
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
4. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้กรณีศึกษาในการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเจริญพัฒนาบริหารธุรกิจ จำนวน 35 คน มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนชี้แจงการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร แจกการวัดและประเมินผลในรายวิชาให้นักศึกษาได้รับทราบ

2. ขั้นทดลอง การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ผู้สอนดำเนินการสอนตามแผนการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาโดยเลือกหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วย , 5 แผนการเรียนรู้ เรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 15 ชั่วโมง ดังนี้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดองค์การ	จำนวน 3 ชั่วโมง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร	จำนวน 3 ชั่วโมง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การบริหารความขัดแย้งในองค์กร	จำนวน 3 ชั่วโมง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การบริหารความเสี่ยง	จำนวน 3 ชั่วโมง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เทคนิคการจัดการสมัยใหม่	จำนวน 3 ชั่วโมง

3. ก่อนที่ให้นักศึกษาเรียนรู้วิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การ โดยใช้กรณีศึกษา ผู้สอนได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน(pre-test) และเริ่มสอน ในขณะที่นักศึกษาเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ครูจะเป็นผู้สังเกตการทำงานกลุ่ม และประเมินผลการเรียนรู้

4. เมื่อเรียนรู้ครบทั้ง 5 แผนการเรียนรู้ ทำแบบฝึกจำนวน 5 ชุด ผู้สอนได้ดำเนินการทดสอบการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีศึกษาที่สร้างขึ้นอีก 1 ชุด

5. หลังจากนั้นทิ้งระยะเวลา 1 สัปดาห์ ครูให้นักศึกษาไปทบทวนเรื่องที่เรียนทั้งหมด และนัดทดสอบการคิดวิเคราะห์โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 1 ชุด เป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนเรียน เพื่อเก็บเป็นข้อมูล

6. ให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เพื่อเก็บเป็นข้อมูล

7. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

1. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มจากการเรียนรู้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Pair t-test)
4. วิเคราะห์ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์การ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรณีศึกษา พบว่า นักศึกษามีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากการทำแบบฝึกและแบบทดสอบกรณีศึกษา ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.71 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตอนที่ 2 ผลของการศึกษาพฤติกรรมกรเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรเรียนรู้แบบกรณีศึกษา พบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาจำนวน 35 คนพบว่า นักศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05($t = 18.95$, $sig = .000$)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร นักศึกษาจำนวน 35 คน พบว่าภาพโดยรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (Mean =4.25,S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ด้านผู้สอน (Mean =4.36,S.D.=0.07) ด้านกิจกรรม (Mean =4.27,S.D.=0.10)ด้านเนื้อหาของกรณีศึกษา(Mean =4.14,S.D.=0.17)

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์รายวิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้กรณีศึกษา พบว่า นักศึกษามีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จากการทำแบบฝึกและแบบทดสอบกรณีศึกษา ผ่านเกณฑ์จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.71 และไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.29 จากข้อมูลดังกล่าวว่านักศึกษากลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาคะแนนการทำแบบฝึกและแบบทดสอบมีคะแนนต่างจากกลุ่มอื่นไม่มาก ซึ่งถือได้ว่ากลุ่มนั้นผ่านเกณฑ์เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีประโยชน์ต่อการเรียนรู้วิชาการบริหารงานคุณภาพในองค์กร ซึ่งทัศนคติแบบมณี (2552 : 364) กล่าวถึง ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาไว้ว่าช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้นและช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้จากกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ กระต่ายทอง (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาสารตะและหลักการทางสังคมวิทยา เรื่อง สถาบันครอบครัว สถาบันการเมือง โดยใช้วิธีสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ซึ่งปรากฏว่า แบบกรณีศึกษา (case study) ที่ทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดี และชูวิทย์ ไชยบัว (2552) ศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้น เรื่องวัฒนธรรม การสอนแบบกรณีศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมอง ภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดี นอกจากนี้ นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ โดยใช้

กรณีศึกษาได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไกรสร โชติปัญญา (แสนวงศ์) (2554) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ภายใต้กระบวนการทำงานกลุ่มโดยเน้นการนำเสนองานห้องเรียนตามประเด็นคำถามปลายเปิดเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เชิงบูรณาการ พบว่า การศึกษาค้นคว้าและการนำเสนอในห้องเกิดแรงกระตุ้นในการวิเคราะห์ และศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม นิสิตสามารถเรียบเรียงเนื้อหาจากประเด็นคำถามปลายเปิด สามารถตอบโจทย์ของประเด็นนั้น โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูล และเมื่อนำเสนอในห้องเรียน การสอบถามจากครูในรูปแบบคำถามปลายเปิด พร้อมทั้งให้ผู้ฟังตั้งคำถามปลายเปิด ถามกลุ่มนำเสนอ เพื่อเสาะหาองค์ความรู้ใหม่ ปรากฏว่ากลุ่มนิสิตที่นำเสนอมีการแสดงเหตุผลที่สมบูรณ์ ชัดเจน อย่างมีเหตุผล ไม่คลุมเครือ รวมถึงการอธิบายที่ละเอียด การใช้ตัวอย่างประกอบ อธิบายอย่างถูกต้อง

ตอนที่ 2 ผลของการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 โดยใช้การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา พบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มพฤติกรรมอยู่ในระดับดีมากตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ มีความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็น การตั้งใจทำงาน และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นผลให้นักศึกษาทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ซึ่งเกิร์ต เลวิน กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน และจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกกลุ่ม การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ด้านการกระทำ ความรู้สึก และความคิด สมาชิกกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและจะพยายามช่วยกันทำงานโดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมวันต์ กระดังงา (2554) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียนรู้ วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้นอยู่ในระดับดี และอรอุมา คำประกอบ (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอน แบบร่วมมือพบว่า นักศึกษาที่รับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสมาชิกทุกคนในกลุ่มตระหนักถึงหน้าที่ของตนเอง และพยายามปฏิบัติในการทำงานกลุ่มในฐานะสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาจำนวน 35 คนพบว่านักศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 18.95, sig = .000$) จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ กระต่ายทอง (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนรายวิชาสารละและหลักการทางสังคมวิทยา เรื่อง สถาบัน

ครอบครัว สถาบันการเมืองโดยใช้วิธีสอนแบบกรณีศึกษา (case study) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชา สังคมศึกษา ซึ่งปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อน การเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า แบบกรณีศึกษา (case study) ที่ทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมองภาพในการศึกษาได้อย่าง ชัดเจน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดีซึ่งสอดคล้อง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้สรุปไว้ในงานวิจัยนี้ว่าผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียน และชิววิทย์ ไชยแก้ว (2552) ศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้น เรื่อง วัฒนธรรมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้น เรื่องวัฒนธรรมโดยใช้วิธีการสอนแบบ กรณีศึกษาของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การสอนแบบ กรณีศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์และมอง ภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปในทางที่ดี

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาการ บริหารงานคุณภาพในองค์กร พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้แบบกรณีศึกษาในรายวิชา การบริหารงานคุณภาพในองค์กร นักศึกษาจำนวน 35 คน พบว่าภาพโดยรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก (Mean =4.25,S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือด้านผู้สอน ด้าน กิจกรรม และด้านเนื้อหาของกรณีศึกษา อาจกล่าวได้ว่านักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ และได้รับ ประโยชน์จากการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา จึงทำให้ผลสำรวจความพึงพอใจ ออกมาในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ประจวบ เพิ่มสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธี กรณีศึกษา พบว่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอยู่ในระดับสูงและ ความพึงพอใจของนักศึกษาแต่ละภาควิชาไม่แตกต่างกัน และธนกฤต พลน้อย (2554) ได้ทำการศึกษาผลของการ ใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา LSC405 การจัดการโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์ สาขาวิชาการจัดการลอจิสติกส์และโซ่อุปทาน พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาในการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้โดยกรณีศึกษา มี ความพึงพอใจระดับมาก

ข้อค้นพบในงานวิจัย

การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีข้อดีดังนี้

1) เมื่อให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเพื่อช่วยกันวิเคราะห์กรณีศึกษา นักศึกษาสามารถที่จะเรียนรู้ และ แสดงออก โดยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาและสรุปบทเรียนในตอนท้าย ชั่วโมงได้เป็นอย่างดี

2) ในขณะที่นักศึกษาด้วยกันวิเคราะห์กรณีศึกษา นักศึกษาบางคนที่ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แบบปกติ แต่เมื่อเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา นักศึกษาได้เปลี่ยนมาเป็นที่สนใจ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

3) จากการทำแบบฝึกกรณีศึกษาและแบบทดสอบจะเห็นได้ว่านักศึกษากลุ่มที่ 5 มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์กรณีศึกษามีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ แต่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษากลุ่มดังกล่าวมีความร่วมมือ กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ตั้งใจทำงาน และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มากกว่ากลุ่มอื่น และอีกประการเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เรียนไม่เก่ง แต่ถือว่าประสบความสำเร็จ เพราะคะแนนแบบฝึกอยู่ที่ร้อยละ 78.75 และคะแนนแบบทดสอบอยู่ที่ร้อยละ 75.00

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในช่วงแรกนักศึกษายังไม่คุ้นเคยกับการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ดังนั้นครูจำเป็นต้องอธิบายและยกตัวอย่าง เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษา หลังจากที่นักศึกษาเข้าใจแล้วก็สามารถที่จะดำเนินการเรียนรู้เรื่องกรณีศึกษาได้

2) สำหรับกรณีสึกษาเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ ครูจะต้องอธิบายถึงหลักการวิเคราะห์ในแต่ละขั้นให้นักศึกษาเข้าใจ และอาจต้องมีตัวอย่างหลายๆตัวอย่างประกอบให้เห็นชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

3) การเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา มีข้อจำกัดในด้านเวลา โดยเฉพาะบางกรณีศึกษาจำเป็นต้องทำนอกเวลาเรียนด้วย และให้นำมาเสนอในชั้นเรียน จึงทำให้ผู้สอนไม่สามารถติดตามการเรียนรู้ การทำงานกลุ่มแต่ละกลุ่มได้ ดังนั้น ครูผู้สอนอาจให้นักศึกษาถ่ายเป็นคลิปวิดีโอส่งด้วย เพื่อให้เห็นการทำงานของแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในประเด็นความคิดเห็นในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในหัวข้อที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้ลึกซึ้งและกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับนักศึกษาในการประยุกต์ใช้กรณีศึกษาร่วมกับวิชาอื่นๆ และนำไปใช้เรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

2. ควรมีการใช้กรณีศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น เช่น จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ เช่น กรณีศึกษาที่เป็นวิดีโอในยูทูป (YouTube) หรือ โปรแกรมประยุกต์ที่หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ใช้ในการทำงานจริง

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เจนวันต์ กระดิงงา. (2554). ผลการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชูวิทย์ ไชยเป้า. (2552). ศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคม วิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 2556, จาก <http://eduweb.kpru.ac.th/pdf/rs15.pdf>
- ทิสนา แจมมณี. (2549). รายงานผลการวิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงของนิสิต นักศึกษาคณะปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรครุศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ทิสนา แจมมณี. (2552). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนกฤต พูลน้อย. (2554). การศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาจัดการเรียนการสอนในรายวิชา LSC405 การจัดการโซ่อุปทานเชิงกลยุทธ์สาขาวิชาการจัดการลอจิสติกส์ และโซ่อุปทาน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ธิดารัตน์ คูหาพงศ์. (2546). ผลของการสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดกระบี่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- ประจวบ เพิ่มสุวรรณ. (2552). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธีกรณีศึกษา. สืบค้น เมื่อ กรกฎาคม 2556, จาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/may_july2010/pdf/page37.pdf
- พระมหาไกรสร โชติปัญญา. (แสนวงศ์) (2554) .การจัดการเรียนรู้ภายใต้กระบวนการทำงานกลุ่มโดยเน้นการนำเสนองานในห้องเรียนตามประเด็นคำถามปลายเปิด เพื่อส่งเสริมการคิด วิเคราะห์เชิงบูรณาการ. คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
- มยุรี หุ่นขา. (2544). ผลการใช้รูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ในบริบทของชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- มันฑารา ธรรมบุศย์ (2545) การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning) .
วารสารวิชาการ ปีที่ 5. ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 หน้า 11-17.
- วีระ สุดสังข์. (2550). การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- วรพรรณ กระจ่างทอง.(2550). การสอนทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการสอนกรณีศึกษา ดีกว่าการบรรยายธรรมดา
จริงหรือ. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 2560, จาก 202.29.15.37/pdf/rs14.pdf
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2542). การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ ทักษะกระบวนการ เจริญสถานการณ์.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อเนก พ. อนุกุลบุตร. (2547). ครูของแผ่นดิน. วารสารวงการครู ฉบับปฐมฤกษ์, 1(1), 63-66
- อรอุมา คำประกอบ. (2550). ผลการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเรียนร่วมกัน ที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและพฤติกรรมกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร มหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์) นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- Coser, Lewis A. 1956. *The Function of Social Conflict*. New York: The Free Press.
- Ennis, Robert H. 1985. *A Logical Basic for Measuring Critical Thinking Skills*. *Journal of Education
Leadership*. 43 (October, 1985), 45-48.
- Lumpkin, Cunthia Rolan. (1991). *Effect of Teaching Critical Thinking Skills on the Critical
Thinking Ability, Achievement and Retention of Social Studies Content by Fifth and Sixth Graders (Fifth
Graders)*. *Dissertation Abstracts International*. 51(2) : 1084 – A. ; February.
- Powell, D. 1992. *Interpretation of geological structures through maps: an introductory practical manual*.
Hong Kong: Longman Scientific & Technical.
- Rosman, Bernice L. (1966). *Analytic Cognitive Style in Children*. *Dissertation Abstract International*. 27 :
2126-2131.
- Watson. G and Glazer Z E.M. 1964. *Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal Manual*. New York:
Brace and World Inc.